

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Onderstraat (Gavere, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020F186
Juni 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Floortje Heirman, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	24
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	24
1.4.1.1	Landschappelijke situering	25
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	29
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	30
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	31
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	32
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	32
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	39
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	40
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	45
1.5	Synthese	49
2	Bibliografie.....	51

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). ..	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Zicht op Onderstraat 11 (Bron: opdrachtgever).	15
Figuur 6: Zicht op Onderstraat 13 (Bron: opdrachtgever).	15
Figuur 7: Zicht op Onderstraat 15 (Bron: opdrachtgever).	16
Figuur 8: Zicht op Onderstraat 19 (Bron: opdrachtgever).	16
Figuur 9: Zicht ter hoogte van het centrale gedeelte (Bron: opdrachtgever).	17
Figuur 10: Zicht ter hoogte van het centrale gedeelte (Bron: opdrachtgever).	17
Figuur 11: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	18
Figuur 12: Parkeergarage weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	19
Figuur 13: Ontwerpplan (Bron: opdrachtgever).	20
Figuur 14: Inplantingsplan nieuwe toestand (Bron: opdrachtgever).	21
Figuur 15: Grondplan parkeergarage (Bron: opdrachtgever).	22
Figuur 16: Snede door pad naar WZC (Bron: opdrachtgever).	23
Figuur 17: Snede door pas naar markt (Bron: opdrachtgever).	23
Figuur 18: Terreinprofiel parkeergarage (Bron: opdrachtgever).	23
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	25
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	26
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	26
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).	27
Figuur 23: Profiellijnen hoogteverloop (Bron: Geopunt).	28
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	29
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	30

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	31
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	32
Figuur 28: Zicht op Gavere, Sanderus' Flandria Illustrata, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).....	40
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	43
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).....	44
Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	45
Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1990 (Bron: Geopunt).....	46
Figuur 37: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	46
Figuur 38: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	47
Figuur 39: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).....	47
Figuur 40: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	48

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....24

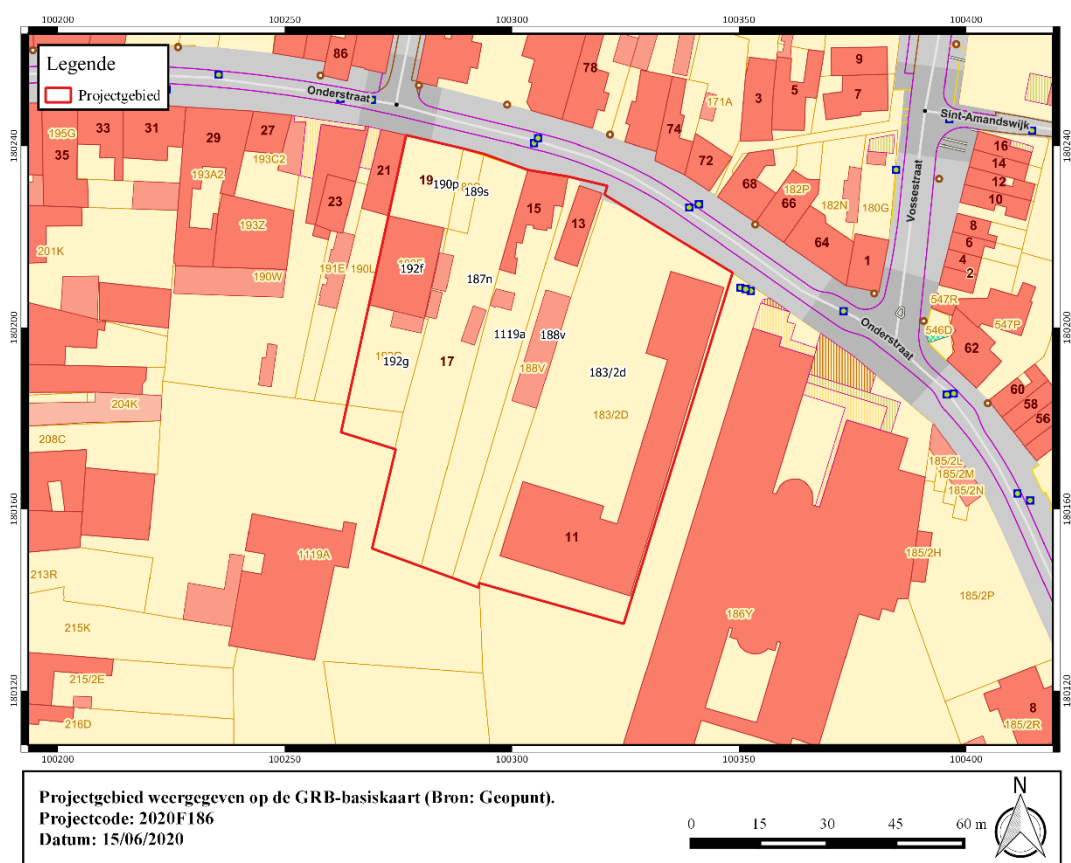
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

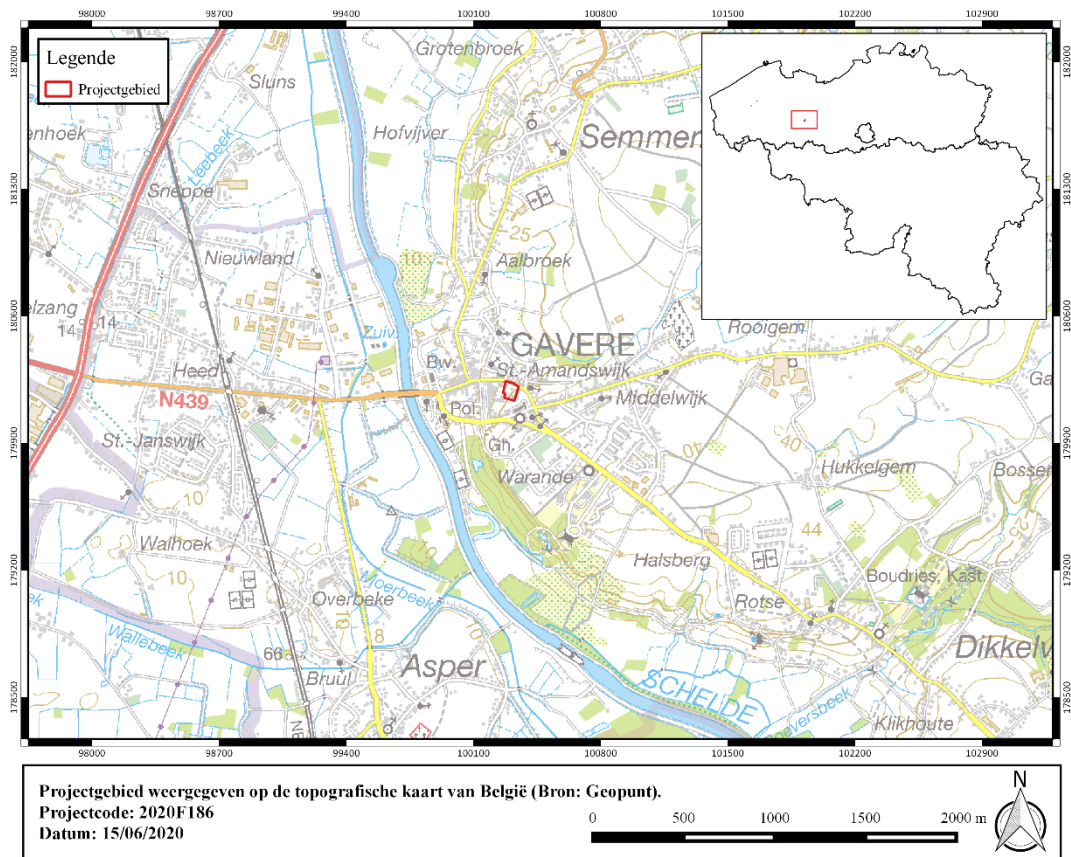
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gavere
	Deelgemeente	/
	Postcode	9890
	Adres	Onderstraat 11, 13, 15, 19 9890 Gavere
	Toponiem	Onderstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 100263 Y _{min} = 180134 X _{max} = 100348 Y _{max} = 180242
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gavere, Afdeling 1, Sectie A, nr's 183d2, 187n, 188v, 189s, 190p, 192f, 192g, 1119a (partim) Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Floortje Heirman (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 6252 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het plangebied is op heden nog bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Gavere Onderstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Gavere, in de provincie Oost-Vlaanderen. De gemeente bevindt zich aan de Boven-Schelde ten zuiden van Gent. In het noorden grenzend aan Semmerzake en Vurste, in het oosten aan Schelderode en Baaigem, in het zuiden aan Dikkelvenne en in het westen aan Asper met de Schelde als grens tussen beide.

Het projectgebied is gelegen aan Onderstraat, ter hoogte van huisnummer 11, 13, 15 en 19, op zo'n 200 m ten noordoosten van de huidige dorpskern van Gavere. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 6252 m² en omvat percelen 183d2, 187n, 188v, 189s, 190p, 192f, 192g, 1119a van afdeling 1, sectie A. De noordelijke grens sluit aan bij de Onderstraat.

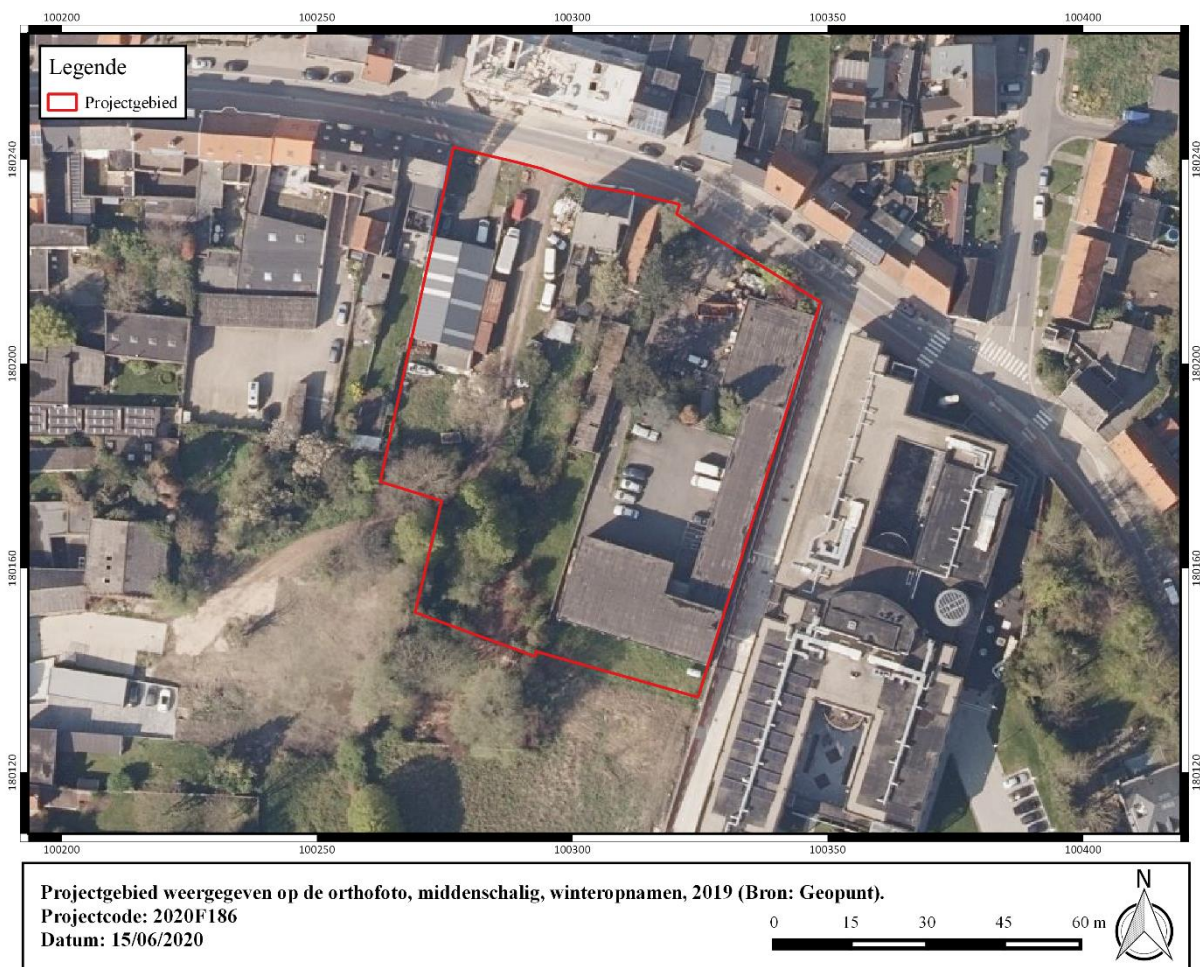
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 6252 m².

Op heden is ca. 1786 m² van het terrein bebouwd. De bebouwing betreft twee woningen, een werkplaats, een stalling en een voormalig schoolgebouw. Bijkomend is ca. 1350 m² verhard. Het overige gedeelte is ingenomen door een groenzone/braakliggend terrein en een onverharde zone met kiezels. Ter hoogte van huisnummer 11 en 13 bevinden zich kelder onder de gebouwen. De exacte locatie en diepte zijn onbekend. Binnen het terrein zit een sterk hoogteverschil. Het oostelijk terreindeel is ruim 2 meter hoger gelegen dan het centrale deel van het terrein en ca. 4 meter hoger dan het noordwestelijk deel van het plangebied. (cfr. infr. 1.4.1.1).

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Zicht op Onderstraat 11 (Bron: opdrachtgever).

Figuur 6: Zicht op Onderstraat 13 (Bron: opdrachtgever).

Figuur 7: Zicht op Onderstraat 15 (Bron: opdrachtgever).

Figuur 8: Zicht op Onderstraat 19 (Bron: opdrachtgever).

Figuur 9: Zicht ter hoogte van het centrale gedeelte (Bron: opdrachtgever).

Figuur 10: Zicht ter hoogte van het centrale gedeelte (Bron: opdrachtgever).

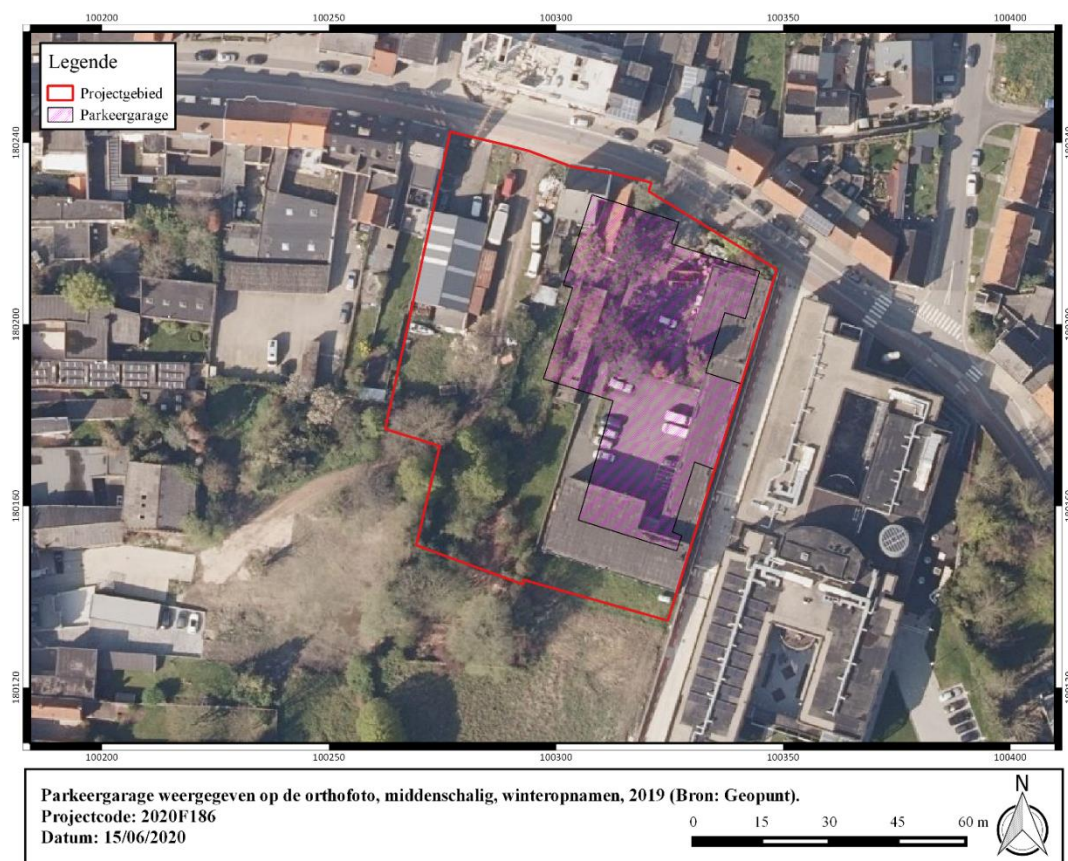
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van zes bouwblokken met centrale wegenis en parkeergarage. Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren dient de bestaande bebouwing gesloopt te worden. De sloop en de uitbraak van de verharding omvatten een oppervlakte van ca. 3200 m². Tevens zullen de bestaande bomen verwijderd worden.

Na de sloop van de bestaande bebouwing worden zes nieuwe woonblokken gerealiseerd. De gecombineerde footprint van deze nieuwbouw bedraagt ca. 1900 m². Blok A en B zullen plaats bieden aan 9 eengezinswoningen, in blok D, E en F worden 39 nieuwe appartementen voorzien. De gebouwen worden gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 120 cm-mv) en een vloerplaat (ca. 50 cm-mv). Aansluitend bij de gebouwen worden nieuwe terrassen gerealiseerd over een oppervlakte van ca. 330 m². Hiertoe wordt een bodemingreep voorzien over een oppervlakte van ca. 50 cm-mv. In het oostelijk deel van het plangebied wordt een ondergrondse parkeergarage voorzien over een oppervlakte van ca. 2200 m². Deze ondergrondse garage zal ingewerkt worden in het terreinprofiel. Dit betekent dat het parkeerniveau zich aan de straatzijde volledig bovengronds en ter hoogte van het meest zuidelijke gebouw volledig ondergronds bevindt. De diepte begint aan 0,30 m-mv (noorden) en gaat naar 4,5 m-mv (zuiden). Over een oppervlakte van ca. 820 m² worden nieuwe paden gerealiseerd. Hiertoe wordt een bodemingreep voorzien van ca. 50 cm-mv. De rest van het terrein wordt ingericht als groenzone. In het zuiden wordt een zone van ca. 1150 m² overgeheveld naar het publiek domein. Dit terreindeel wordt bouwrijp gemaakt, wat een bodemingreep impliceert van ca. 50 cm-mv.

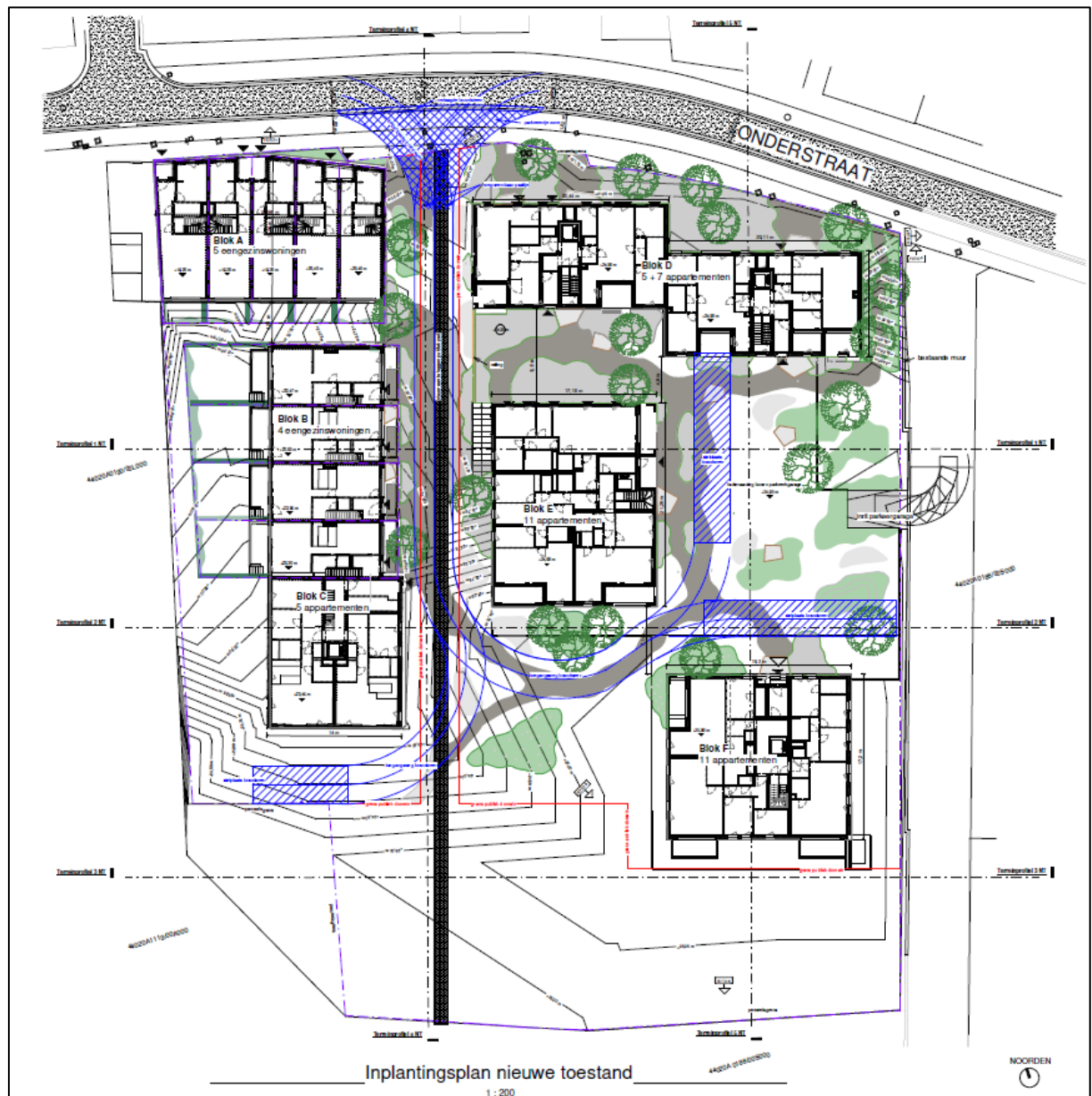
Figuur 11: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

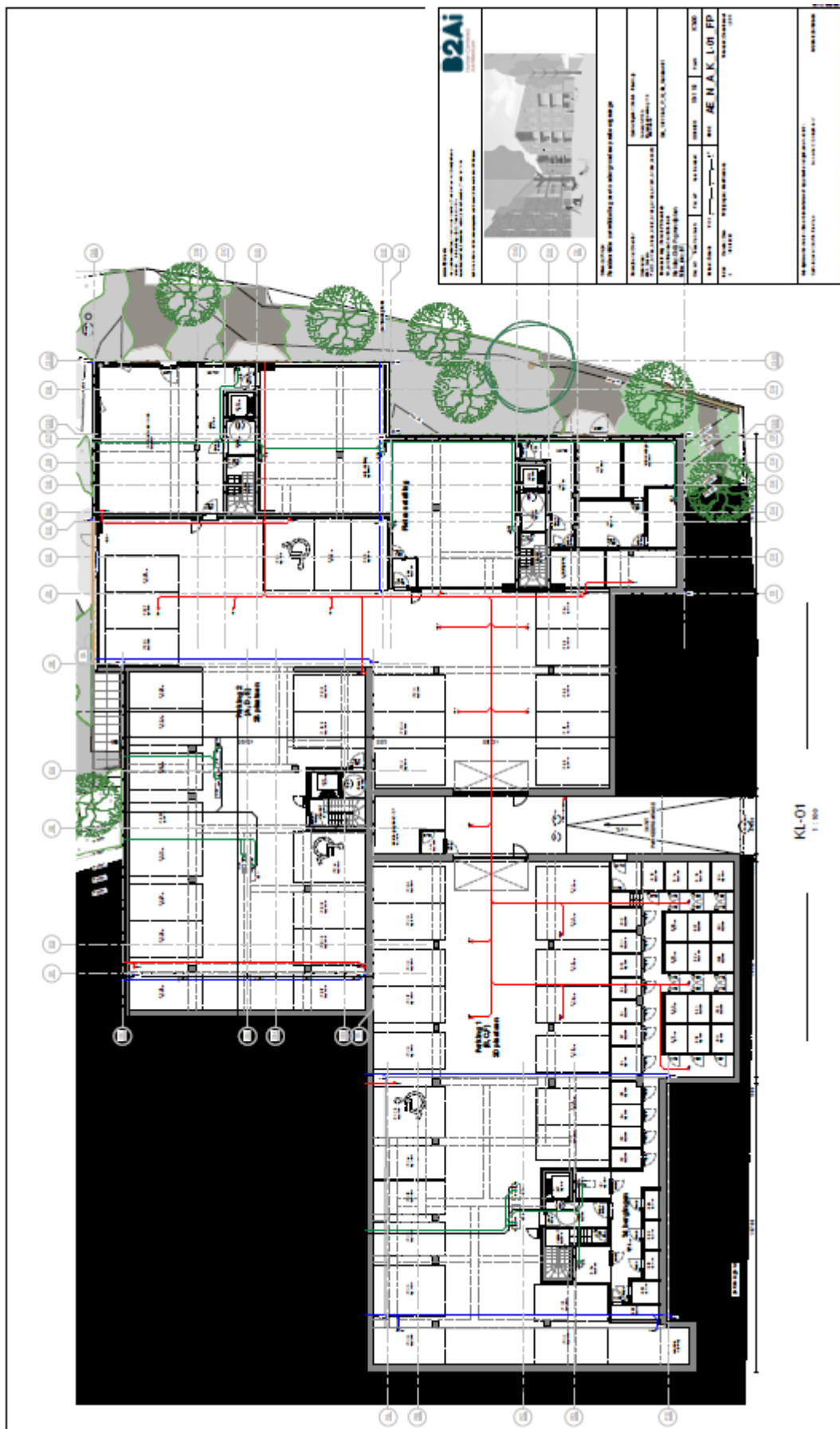
Figuur 12: Parkeergarage weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Figuur 13: Ontwerpplan (Bron: opdrachtgever).

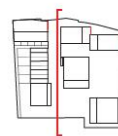

Figuur 14: Inplantingsplan nieuwe toestand (Bron: opdrachtgever).

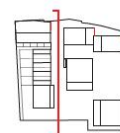
Figuur 15: Grondplan parkeergarage (Bron: opdrachtgever).

SNEDE DOOR PAD NAAR WZC

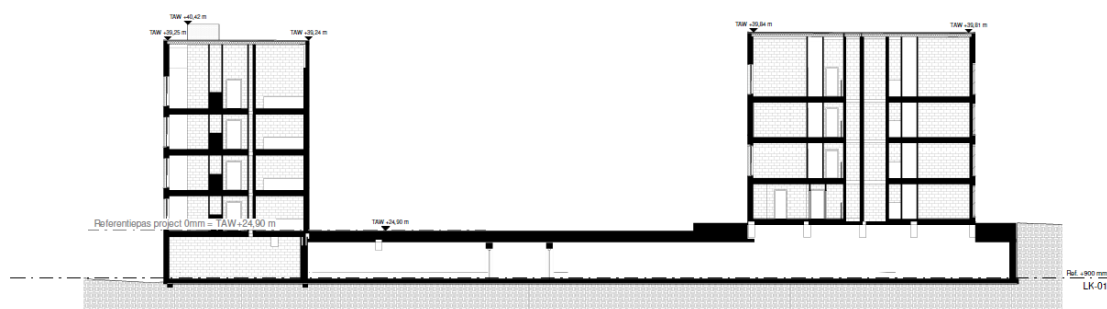

Figuur 16: Snede door pad naar WZC (Bron: opdrachtgever).

SNEDE DOOR PAD NAAR MARKT

Figuur 17: Snede door pas naar markt (Bron: opdrachtgever).

Terreinprofiel 5 - nieuwe toestand

1 : 200

Figuur 18: Terreinprofiel parkeergarage (Bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk), Lid van Kortemark (Formatie van Tielt)
Quartair	Type 1
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	19.5 – 26.5 m TAW
Hydrografie	Bovenscheldebekken (deelbekken: Scheldemeersen) Waterlopen: Bovenschelde, Leebeek

1.4.1.1 Landschappelijke situering

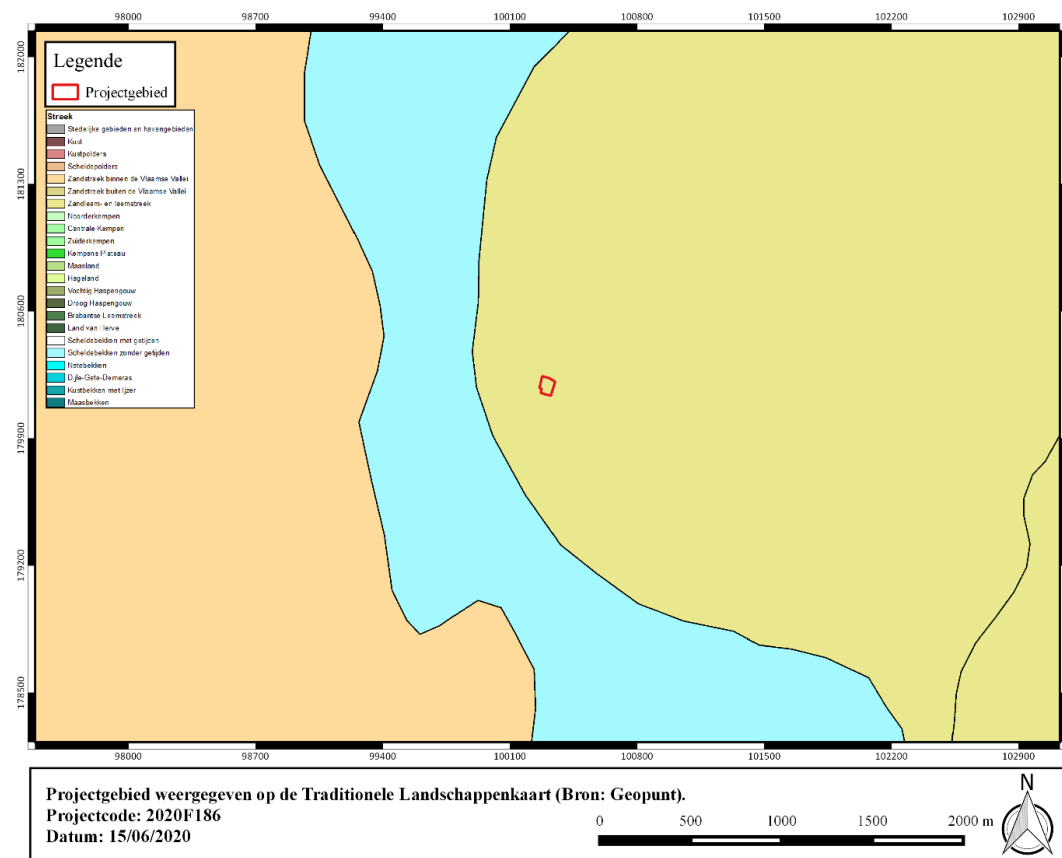
Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleem- en leemstreek. Gavere situeert zich op de grens van zandig en zandlemig Vlaanderen.

Het plangebied is gelegen in het Dender-Schelde interfluvium. Tussen de Dender en de Schelde strekt zich een groot heuvellandschap uit. De noordelijke helling is vrij gelijkmatig en stijgt van 10 m TAW tot boven 65 m TAW. De noordelijke hellingsvoet wordt beschouwd als het pediment vlak van Wetteren. De westelijke helling van het interfluvium is zeer steil. Het plangebied is gelegen op de westelijke flank van dit plateau, ter hoogte van de steile helling richting het alluvium van de Schelde. Ca. 250 meter ten noorden van het plangebied situeert zich de beekvallei van de Leebeek die zich duidelijk insnijdt in het plateau en uitloopt in de Schelde.

Het lokaal hoogtemodel situeert het plangebied op een hoogte van ca. 19.5 – 26.5 m TAW. Het plangebied helt sterk af naar het westen, richting de Scheldevallei. Vermoedelijk is het plangebied in het verleden reeds geëgaliseerd of in terras afgegraven om het terrein geschikt te maken voor de aanwezige bebouwing. De impact van deze reliëfwijziging op het bodemarchief kan op basis van de beschikbare bronnen niet bepaald worden.

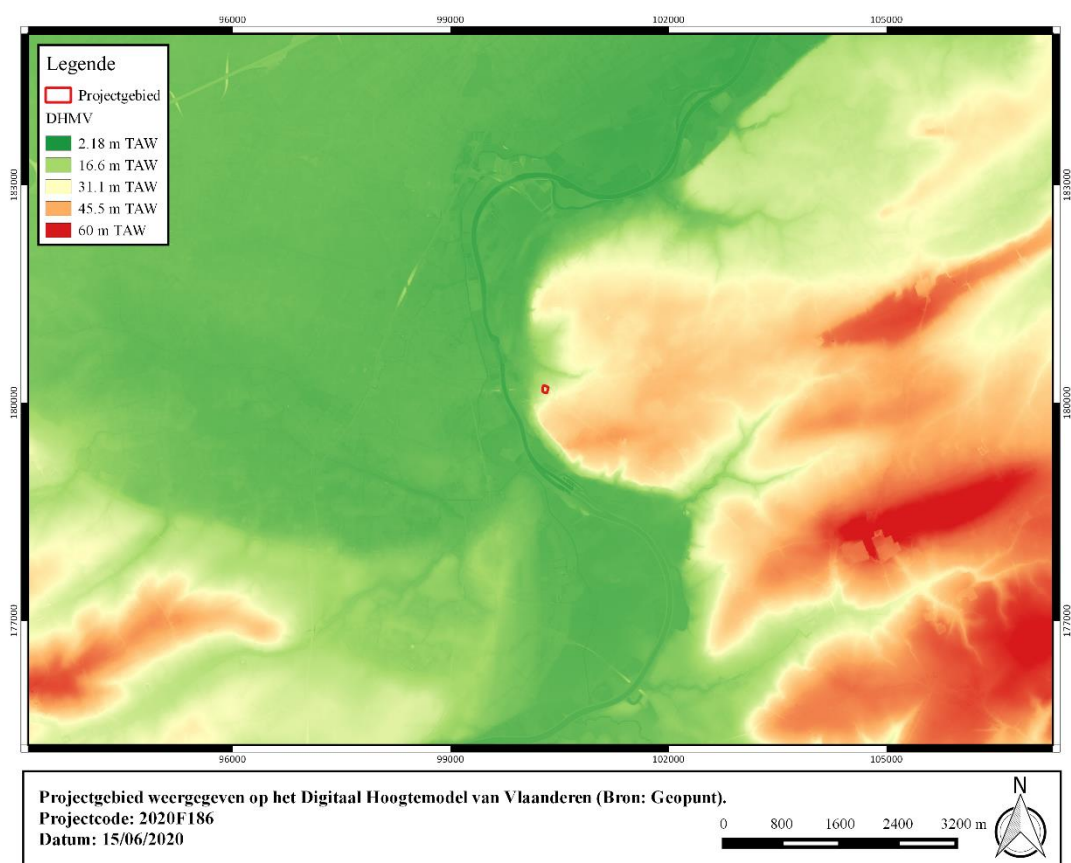
Hydrografisch gezien is het plangebied gelegen in het Bovenscheldebekken, deelbekken Scheldemeersen.

De locatie, op hoger terrein op de rand van de uitgestrekte Scheldevlakte nabij de Leebeek, moet ongetwijfeld zeer aantrekkelijk geweest zijn voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars in de ruime omgeving.

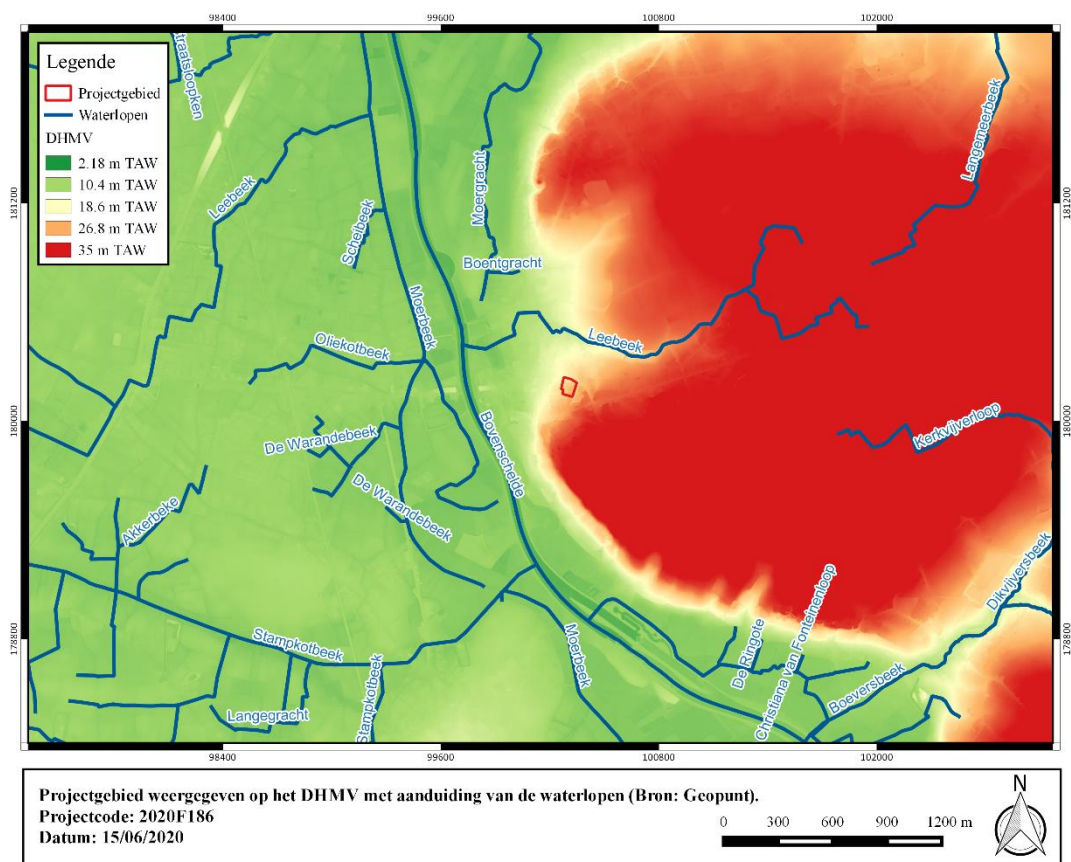

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

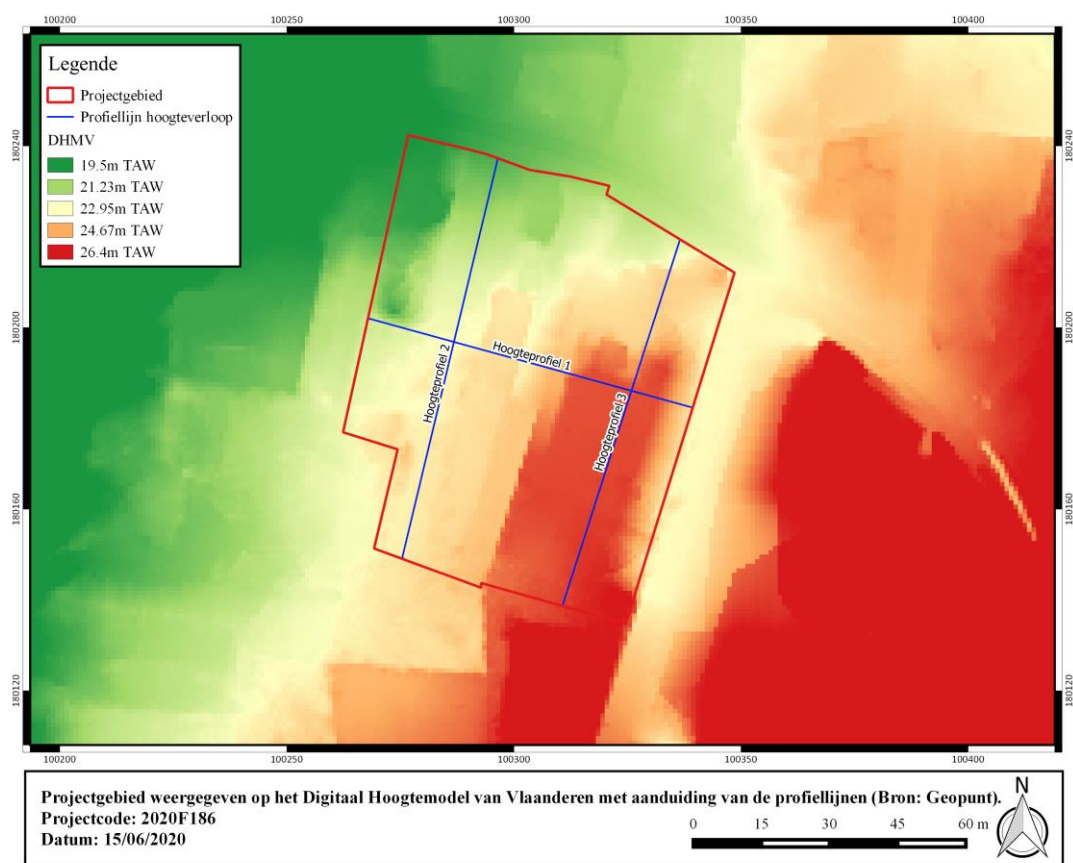

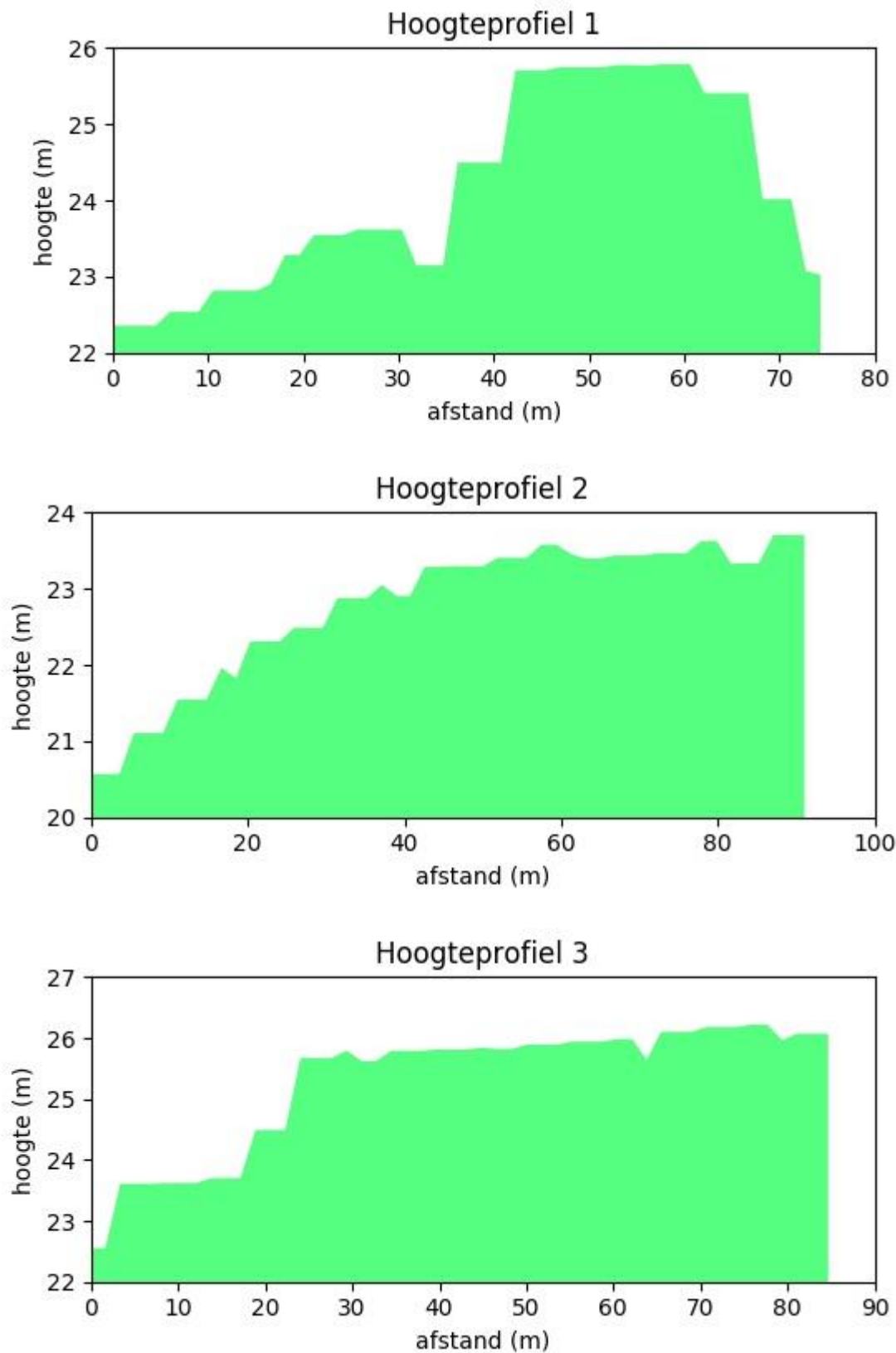
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de profiellijnen (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Profiellijnen hoogteverloop (Bron: Geopunt).

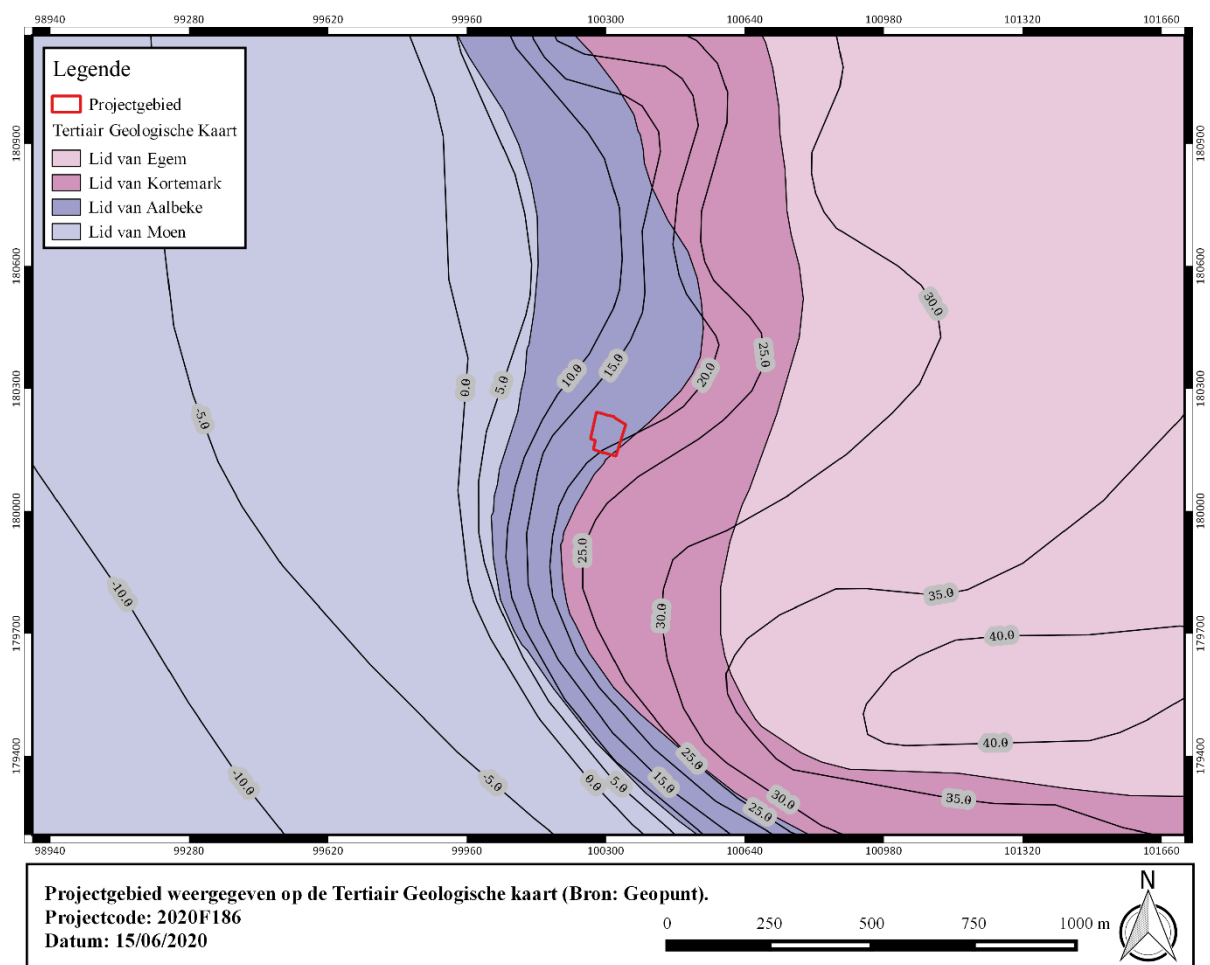
1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Aalbeke** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het **Lid van Aalbeke** is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

Het oostelijk deel van het plangebied is gelegen in het **Lid van Kortemark** (Formatie van Tielt). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment.

Het oudste lid is het **Lid van Kortemark** en bestaat uit horizontaal gelamineerd fijn zandig grof silt en kleiig-siltig zeer fijn zand. Het is afgezet in de overgangszone tussen de buitenkust en de open shelf.

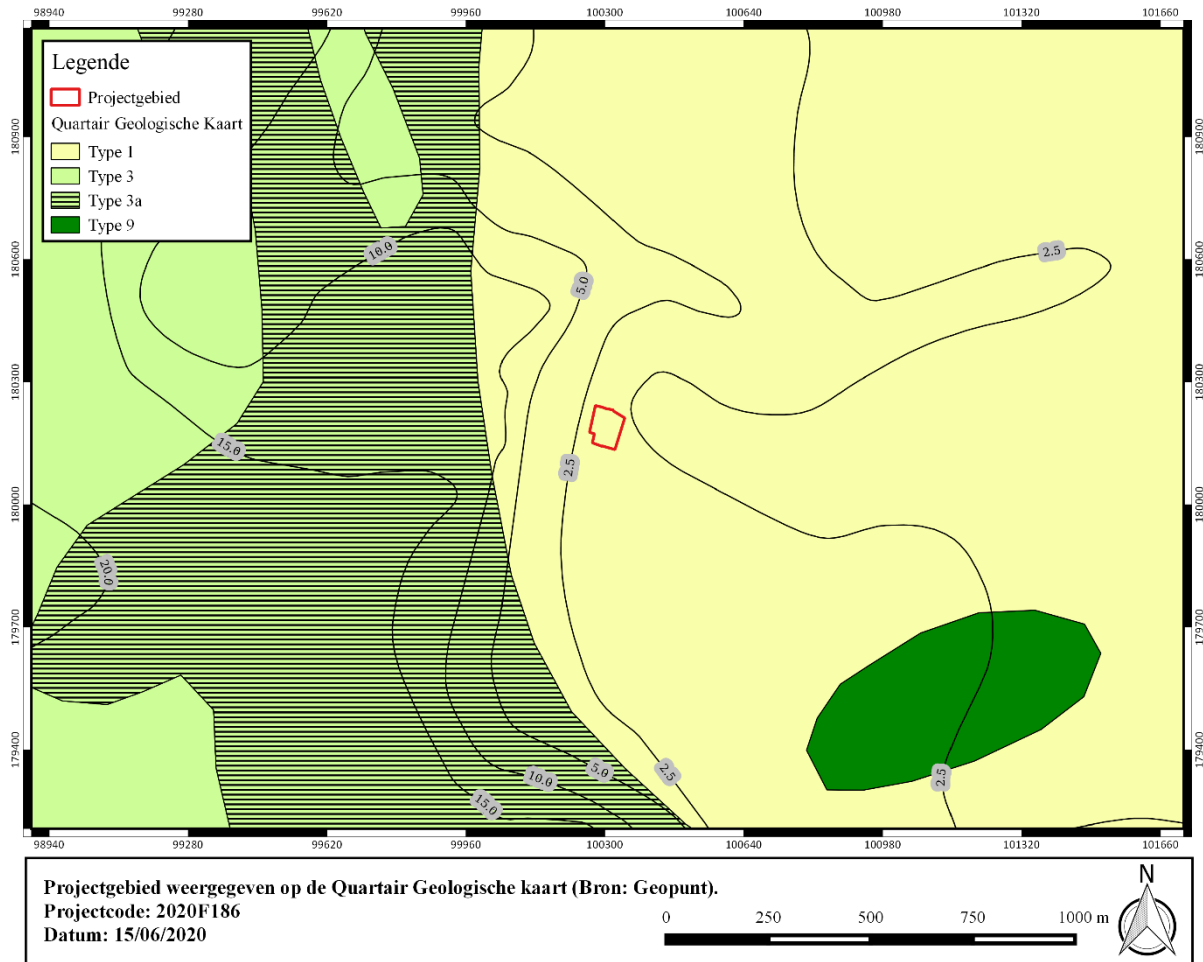

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellsingsafzettingen van het Quartair bevatten.

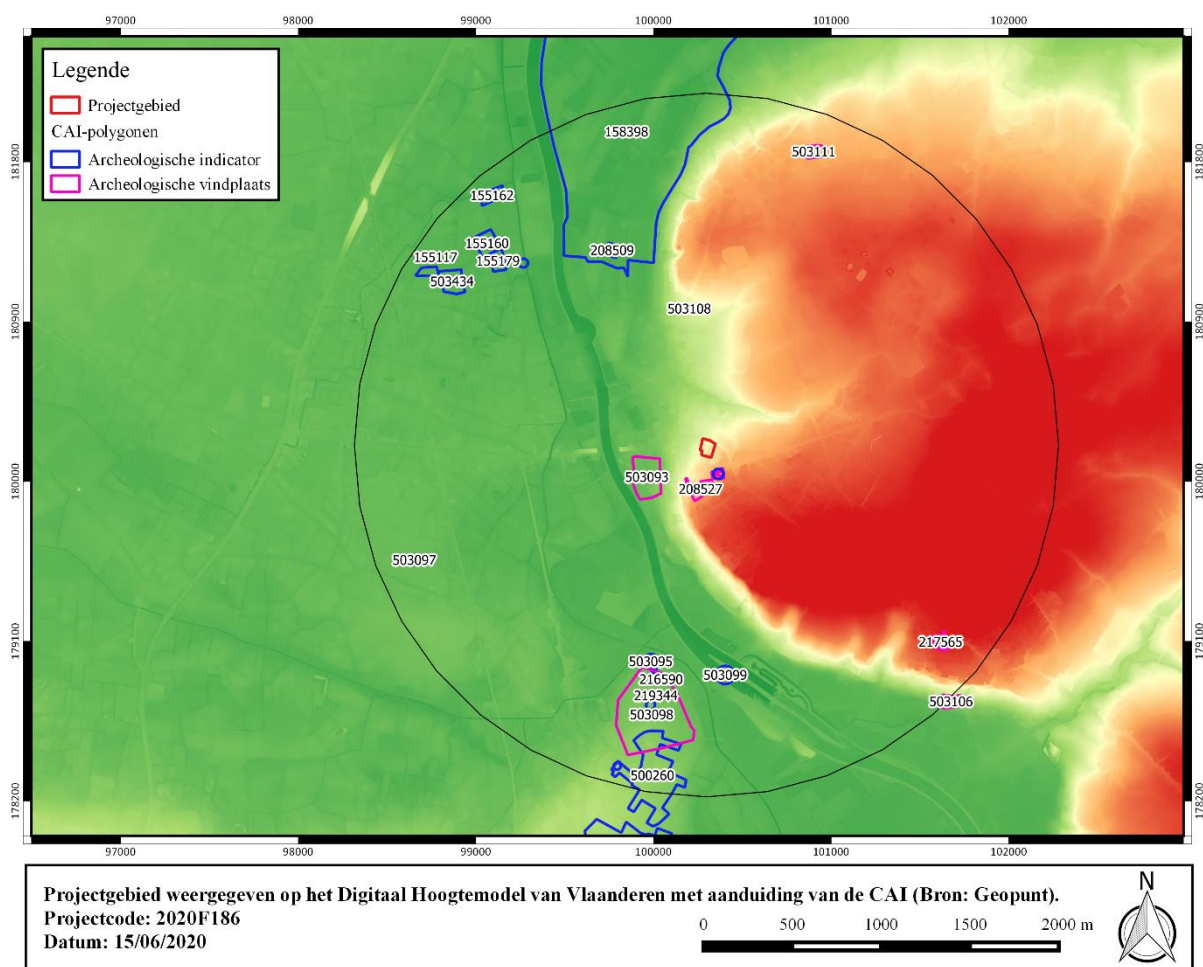

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische sites of indicatoren gekend. In de nabije en ruime omgeving wordt wel melding gemaakt van archeologische vindplaatsen. Iets ten zuiden van het projectgebied, op een terrein aan de Molenstraat, werden bij vlakdekkend onderzoek sporen aangesneden uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen die wijzen op bewoning tijdens deze periodes in de omgeving. Ook werden er vuurstenen artefacten gerecupereerd uit het mesolithicum. Verder zuidwaarts, in de Scheldevalke, zijn bij verschillende onderzoekscampagnes sinds de jaren '70 van vorige eeuw resten uit het mesolithicum en neolithicum onderzocht. Tevens zijn sporen van een Romeins enclos en grafveld blootgelegd. Daarnaast zijn ook de restanten van Merovingische inhumaties aan het licht gekomen. Ook bij veldprospecties en metaaldetecties op de terrassen langs de Scheldevallei en in de alluviale vlakte zijn materiële resten in kaart gebracht uit het mesolithicum alsook aardewerk uit de Romeinse periode en vroege middeleeuwen. Uit de combinatie van alle waarnemingen kan geconcludeerd worden dat de omgeving inderdaad zeer gunstig was voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers. Er is sprake van zo goed als ononderbroken menselijke aanwezigheid sinds de steentijden.

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

208527	Mechanische prospectie (2014) – Opgraving (2015); NK: 15 meter Steentijd: 3 kernflanken in donkere vuursteen. Mogelijk vroeg mesolithisch. - afslagschrabber, aangetroffen bij de aanleg van vlak 2. Vroege ijzertijd: Hoge densiteit aan sporen en vondsten centraal in het onderzoeksgebied. In beperkte mate zijn dit paalkuilen, voor het overige vooral kuilen en greppels. Midden-ijzertijd: paalkuilen, greppels en kuilen, aardewerk. Wellicht off site sporen behorend tot erf buiten het plangebied. Romeinse tijd: Enkele losse sporen en losse vondsten. - Paalkuilen, greppels, kuilen, aardewerk. Middeleeuwen: enkele losse vondsten aardewerk, mogelijk ook karolingisch aardewerk. Nieuwe Tijd: muurresten in baksteen. Er zijn twee fasen herkenbaar, op basis van de formaten van de baksteen is de oudste wellicht te dateren in de 17e eeuw. - Los verspreid aardewerk in het colluvium, meeste 17e-18e eeuw. Bron: Gierts I., 2017: Archeologische opgraving Gavere Molenstraat, BAAC Vlaanderen Rapport 575, Gent.
213094	Mechanische prospectie (2016); NK: 15 meter Nieuwste tijd: Sporen van de ruiming van het kerkhof. Aan de hand van het proefputtenonderzoek lijkt dat deze ruiming heel grondig is gebeurd, en dat eventuele andere archeologische resten mee zijn opgeruimd. Bron: De Smaele B., Pieters H., Sadones S. 2016: Archeologisch vooronderzoek rond de Sint-Amanduskerk te Gavere (Oost-Vlaanderen), Adede Archeologisch Rapport 69, s.l.
217565	Mechanische prospectie (2017); NK: 15 meter Nieuwste tijd: 2 kuilen: spoor 401: ovale kuil met N-Z oriëntatie, geen vondsten, spoor 501: rechthoekige kuil met N-Z oriëntatie, recent materiaal in de vulling. – Stukje van een aarden pijpensteeltje. - Recente fragmenten van glas, metaal, dakpannen en puin afkomstig uit de vulling van recente kuil 501 in sleuf 5. Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/4398
503093	Veldprospectie – Opgraving (1985) – Toevalsvondst (1970); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: Waterburcht: groot cirkelvormig complex met binnenplein en donjon, resten van de burcht werden in 20ste eeuw ontdekt. Over voorloper niet veel gekend, waarschijnlijk woonplaats met louter defensief en strategisch karakter. Omstreeks de 12de eeuw vlak bij de Schelde in Doornikse steen opgetrokken. In 1382 wordt het vermeld als burcht van verzet toen Filips van

	Artevelde met de Witte Kaproenen het kasteel belegerde. 1453 slag bij Gavere. Tijdens godsdienstoorlogen gedeeltelijk in brand gestoken. In 1582 wordt ingenomen door de Geuzen, waarna het door de prins van Parma wordt heroverd, dan in handen van Lamoraal van Egmont en door hem verwoest. Bron: DE SMET A., 1989. Het 'kasteel' te Gavere. In: Archeologische Kroniek van Zuid-Oost-Vlaanderen. Bijdragen, I, overdruk uit: Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde. Handelingen, IV, pp. 205-210.
503098	Opgraving (1976, 1982, 1983, 1984); NK: 15 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Laat-neolithicum: silo Vroeg-Romeinse: Enkele paalsporen en een grachtje. 2 waterputten: 1 ronde waterput (takkenvlechtwerk) en een rechthoekige houten waterput met als beschoeiing verticale planken/balken. Midden-Romeinse tijd: 1ste eeuwse omheiningsysteem (vroeg-Flavisch) met parallelle grachten en houten wering, kuilen, paalsporen (geen echte plattegronden, deze vermoedelijk in reeds verstoorde en niet-opgegraven zone), waterput, sporen van ijzerbewerking => vicus of erven? – Grafveld, op 200 m van de nederzettingssporen. 150-250 na Chr. Eén graf gelegen in binnen de nederzetting. Slechts een deel van het grafveld opgegraven. Laat-Romeinse tijd: geïsoleerde paalsporen (oa. lichte houten constructie waarvan functie onbekend) en kuilen. Merovingische periode: grafveld Bron: VERMEULEN F., 1992: Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventaris en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse Zandstreek. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 1.
503106	Opgraving (1986); NK: 150 meter Metaaltijden: aardewerk en een fragment van een gepolijste vuurstenen bijl, aangetroffen in een laatmiddeleeuwse tuflaag. Vroege middeleeuwen: het klooster zou gesticht zijn in 8ste eeuw en verdwenen in het laatste kwart van de 11de eeuw (literaire bron). Op de plaats van het klooster is nadien vermoedelijk een hofstede van Anchin en kapel in de plaats gekomen (literaire bron). Er werden een 2-tal greppels en diverse paalgaten aangetroffen (mogelijk zijn dit sporen van de hofstede van Anchin). Benedictijnenklooster (literaire bron): geen archeologische sporen. Middeleeuwen: in een laatmiddeleeuwse tuflaag aangetroffen: bronzen driepoot (met dierkop), mogelijk grafmeubilair (want geen verbrandingssporen). Grond afkomstig van een grafveld in de onmiddellijke omgeving?

	Late middeleeuwen: hoeve: De vroegmiddeleeuwse sporen werden oversneden door een kuil, een greppel en een gracht. Bron: Callebaut D. e.a. 1987, De Sint-Pietersabdij te Dikkelvenne (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis, jg. 10, pp. 40-41
503111	Opgraving (1933); NK: 15 m Bronstijd: fragmenten van urnen. Romeinse tijd: aardewerk. Vroege middeleeuwen: vlakgraf, Frankische pot in grijszwarte aarde met rouletteversiering, Merovingische begraafplaats met crematie (25-tal urnen) en inhumatie. De combinatie crematie/humatie zou een Saksische of Friese invloed kunnen verraden. Daarnaast nog 3 galsfragmenten, kralen, 2 bronzen beslagplaten, breedsax, 3 lanspunten, bijl en mes. Bron: Van der Gucht K. 1981, Semmerzake (Gavere): Merovingische nederzettingceramiek (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis, jg. 4, pp. 6.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

158398	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: Slag bij Gavere 1453. Type oorlog: internationaal. Strijdende partijen: Het Gentse leger (ca. 30000 manschappen) en het Bourgondische leger (o.l.v. Filips de Goede, ca. 25000 manschappen). Gent leed de nederlaag en verloor heel wat manschappen. De verliezen in het Bourgondische kamp waren miniem.
--------	---

Veldprospecties

155112	Veldprospectie (1981); NK: 15 meter Onbepaald: wandfragment aardewerk
155117	Veldprospectie (1981); NK: 150 meter Steentijd: klingfragment met pletsoren
155160	Veldprospectie (1982); NK: 15 meter Steentijd: afslagschraaber
155162	Veldprospectie (1982); NK: 15 meter Steentijd: werktuig met pletsoren

155163	Veldprospectie (1982); NK: 15 meter Steentijd: werktuig met pletsporen
155179	Veldprospectie (1982); NK: 15 meter Steentijd: 2 fragmenten van kling
500260	Veldprospectie (1975, 1985, 2001); NK: 150 meter Neolithicum: lithisch materiaal Vroeg-Romeinse tijd: aardewerk Laat-Romeinse tijd: twee randfragmenten van kookpotten – bronzen Germaanse armbrustfibula met puntogenversiering. Romeinse Tijd: diverse concentraties bouwpuin Merovingische periode: handgemaakt aardewerk met chamottevershraling Karolingische periode: bronzen gelijkarmige fibula met puntcirkelversiering – aardewerk Volle middeleeuwen: enkele glasvondsten – grote hoeveelheid aardewerkvondsten
503095	Veldprospectie; NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk
503097	Veldprospectie; NK: 15 meter Metaaltijden (mogelijk ijzertijd): protohistorisch handgevormd aardewerk – 2 ringvormige sporen (diameter 30 en 15 meter).
503434	Veldprospectie (1981); NK: 15 meter Romeinse tijd: aardewerk

Metaaldetectie

40152	Metaaldetectie (2008); NK: 150 meter Karolingische periode: Karolingische gelijkarmige fibula
211827	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Steentijd: afslag in fijnkorrelige bruin- zwarte vuursteen.

	Romeinse tijd: bronzen Romeinse munt - denarius Nieuwste tijd: heilighangertje, knopen, enkele munten Onbepaald: sleutel - gouden ring
211830	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: zilveren munt
212366	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Gesp uit koperlegering.
216590	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Middeleeuwen: Munten Nieuwe tijd: allerlei postmiddeleeuwse metaalvondsten – musketkogels - variëteit aan knopen, verschillende diameters, verschillende ouderdom - munten van verschillende ouderdom, allemaal postmiddeleeuws tot 19de eeuw.
219344	Metaaldetectie (2016); NK: 15 m IJzertijd: Keltische munt Nervii. Romeinse tijd: bronzen haarspeld.

Luchtfotografie

208509	Luchtfotografie (2015); NK: 15 meter Onbepaald: Vierkante grachtstructuur in weiland, zichtbaar op luchtfoto en DHM2. Niet op historische kaarten.
--------	--

Toevalsvondst

503099	Toevalsvondst (1920); NK: 15 meter Steentijd: resten van mammoet Neolithicum: polijststeen, talrijke silexen Bronstijd: onversierde lanspunt Romeinse tijd: houten palenstructuur aan beide oevers van de Schelde, vermoedelijk een oversteekplaats? Materiaal: aardewerk, visnetgewichten, bronzen bikkell.
--------	---

Onbepaald

163823	Onbepaald (2013); NK: 15 meter Romeinse tijd: Romeinse munt
503092	Onbepaald; NK: 150 meter Late middeleeuwen: Eerste melding van een kerk daterend uit de 13de eeuw. Over bouwgeschiedenis en eerste kerk zeer weinig bekend. Voorstelling van de vroegere kerk op de gravure van het kasteel van Gavere in Sanderus, Flandria Illustrata van 1641, en op de kaart van Benthuis (1742) als kruiskerk met kruisingstoren. 17de eeuw brand die kerk grotendeels verwoestte, heropgebouwd
503108	Onbepaald (1957); NK: 250 meter Prehistorie: aardewerk

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Bij een archeologische opgravingscampagne (2015) ca. 150 meter ten zuiden van het plangebied zijn zowel sporen uit de steentijd, ijzertijd en Romeinse tijd aangetroffen. Tal van archeologische vondsten wijzen op menselijke aanwezigheid in de regio vanaf het finaal-paleolithicum.

De oudste vermelding van Gavere dateert uit het begin van de 10^e eeuw als Gauere, van het Germaanse Gabra of moeras. Gavere situeert zich op de rechter Scheldeoever aan de westzijde van het graafschap Brabant. Het dorp ressorteerde onder de kasselrij van het Land van Aalst dat na de aanhechting bij Vlaanderen een apart bestuurlijk, gerechtelijk-fiscaal district werd. De heerlijkheid *Land van Gavere* gaf zijn naam aan één van de oudste en rijkste families van het graafschap Vlaanderen. Het slot van de heren van Gavere klimt op tot de 12de – 13de eeuw en is qua uitzicht deels gekend door een gravure opgemaakt door Sanderus in 1640. De burcht was gebouwd langs de Schelde als bolwerk tussen Gent en Oudenaarde. Deels omwille van de strategische positie werd het slot herhaaldelijk belegerd, o.a. gedurende de slag van Gavere in 1453. Het kasteel was reeds in verval geraakt gedurende de 16de eeuw en werd in 1658 ontmanteld.

De ligging van Gavere aan de Schelde bepaalde tevens de historisch-economische ontwikkeling van het dorp. De burcht vormde een halteplaats op het kruispunt van de Schelde met de landwegen en was belangrijk als tol- en oversteekplaats. Reeds in de 15de eeuw werden hier markten gehouden en vanaf 1628 tevens een jaarmarkt.

Het dorp van Gavere was het centrum van de gelijknamige baronie die de parochies Gavere, Baaigem, Dikkelvenne, Hermelgem, Nederzwalm, Munkzwalm, Meilegem, Paulatem, Sint-Maria-Latem, Semmerzake, Vurste en Wassene, Sint-Denijs-Boekel en Welden omvatte.

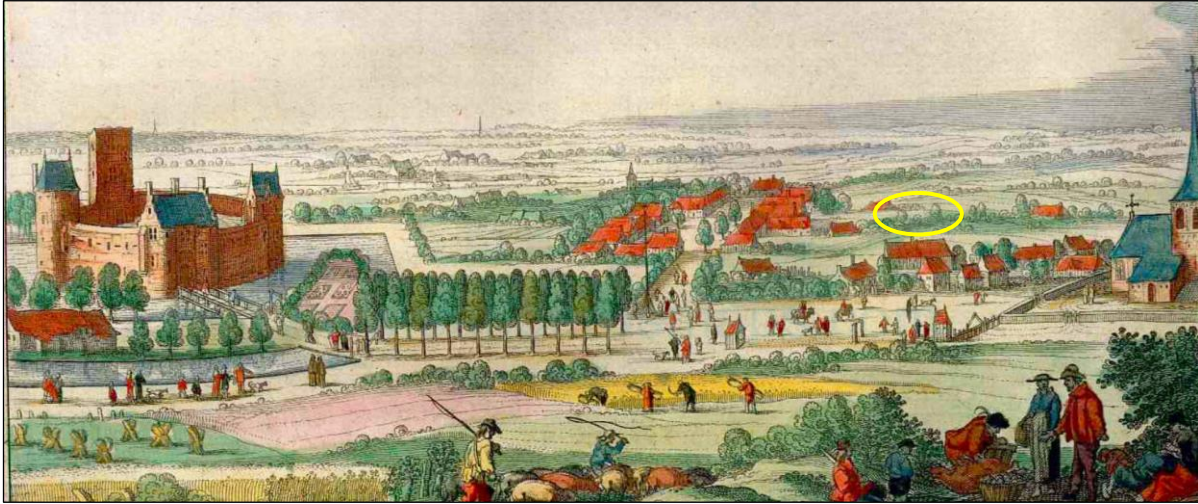
Naast de landbouw was de handel en de ambachtelijke bedrijvigheid reeds vroeg vrij belangrijk. De wekelijkse markt en de jaarmarkten waren gericht op het hinterland ten oosten van de schelde. In de 18de eeuw was ca. de helft van de bevolking tewerkgesteld in de linnennijverheid. Gedurende de 19de eeuw kwamen steenbakkerijen tot ontwikkeling langs de Schelde.³

³ Inventaris Onroerend Erfgoed

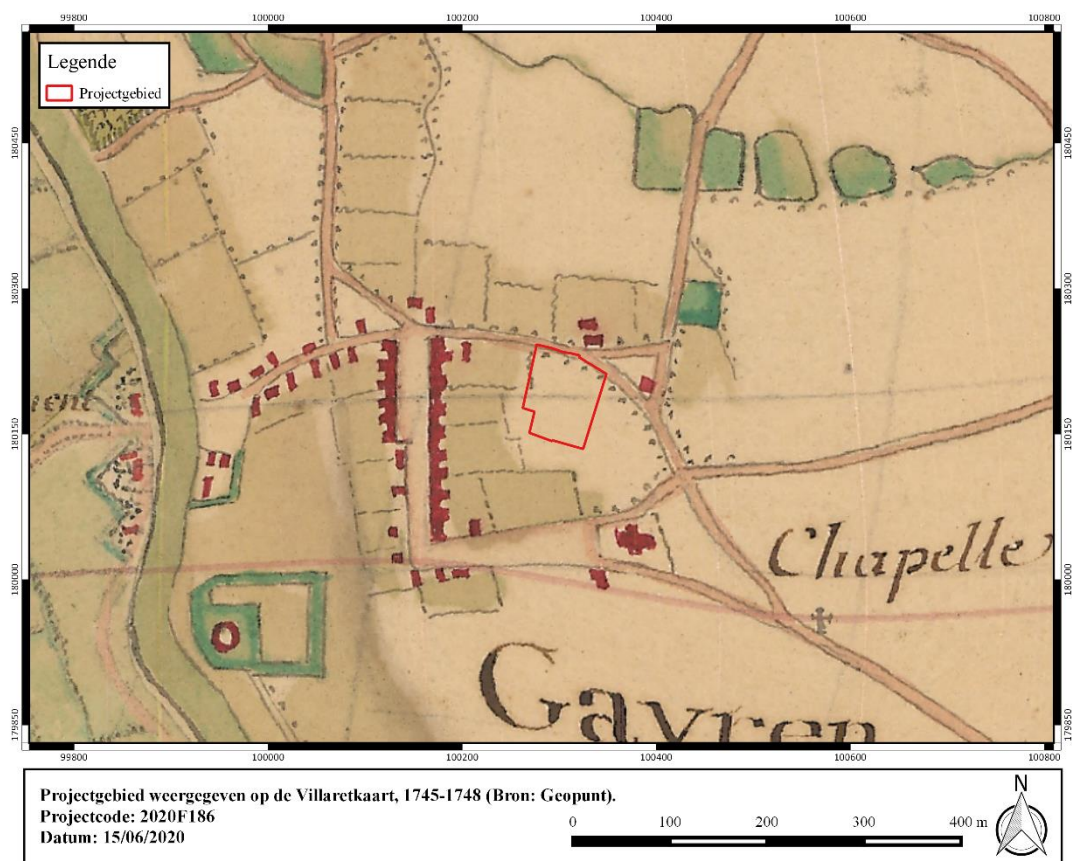
1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Het zicht op Gavere in Sanderus' *Flandria Illustrata* toont duidelijk de kerk en het voormalig kasteel. In de verte is de bebouwde dorspkern van het dorp waar te nemen. Gelet op de ligging van het plangebied ter hoogte van het dorpsweefsel is er een verhoogde trefkans op bewoningssporen vanaf de middeleeuwen.

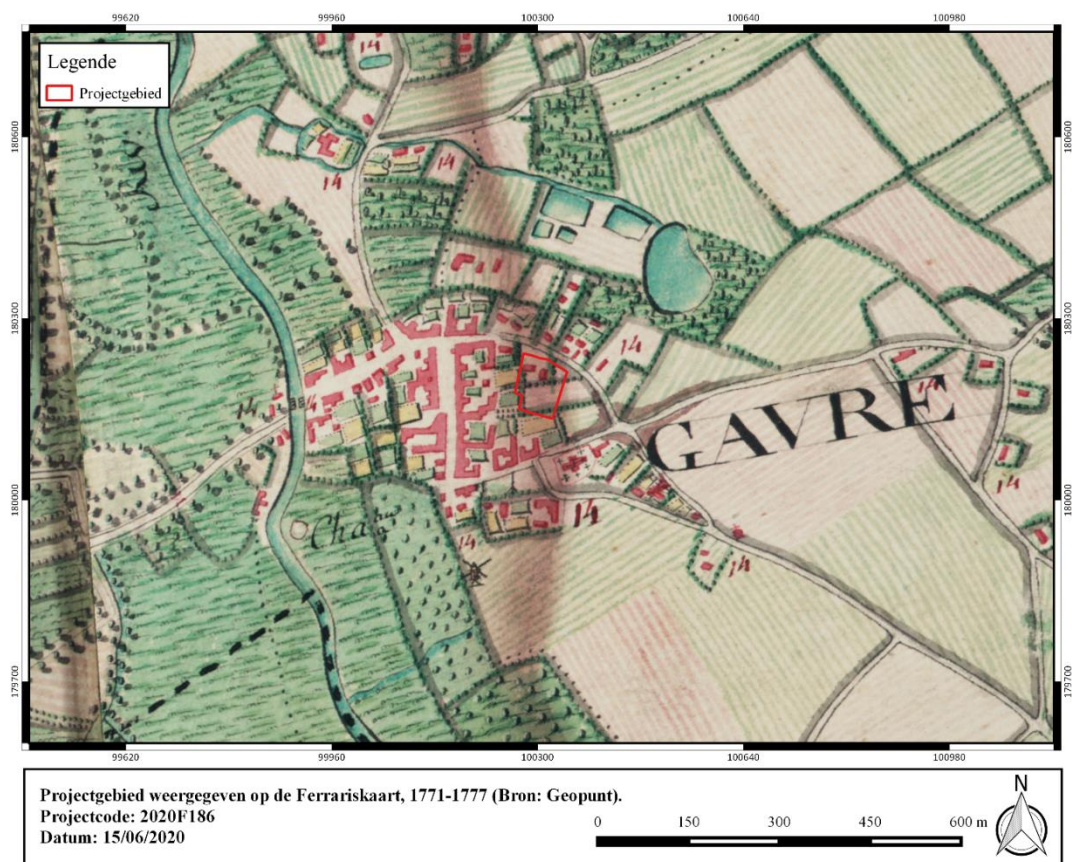

Figuur 28: Zicht op Gavere, Sanderus' *Flandria Illustrata*, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).

De Villaretkaart uit 1745-1748 toont geen bebouwing binnen de contouren van het plangebied. De Onderstraat is reeds zichtbaar. Het plangebied situeert zich vlakbij het centrum van Gavere; Zowel de Bovenschelde als de Leebeek zijn op de kaart weergegeven. De Ferrariskaart uit 1771-1777 karteert het plangebied hoofdzakelijk als akkerland waarbij de perceelgrenzen omzoomd zijn met een bomenrij. In het noordwesten bevinden zich twee rechthoekige gebouwen. De Ferrariskaart weerspiegelt het rurale karakter van de ruime regio.

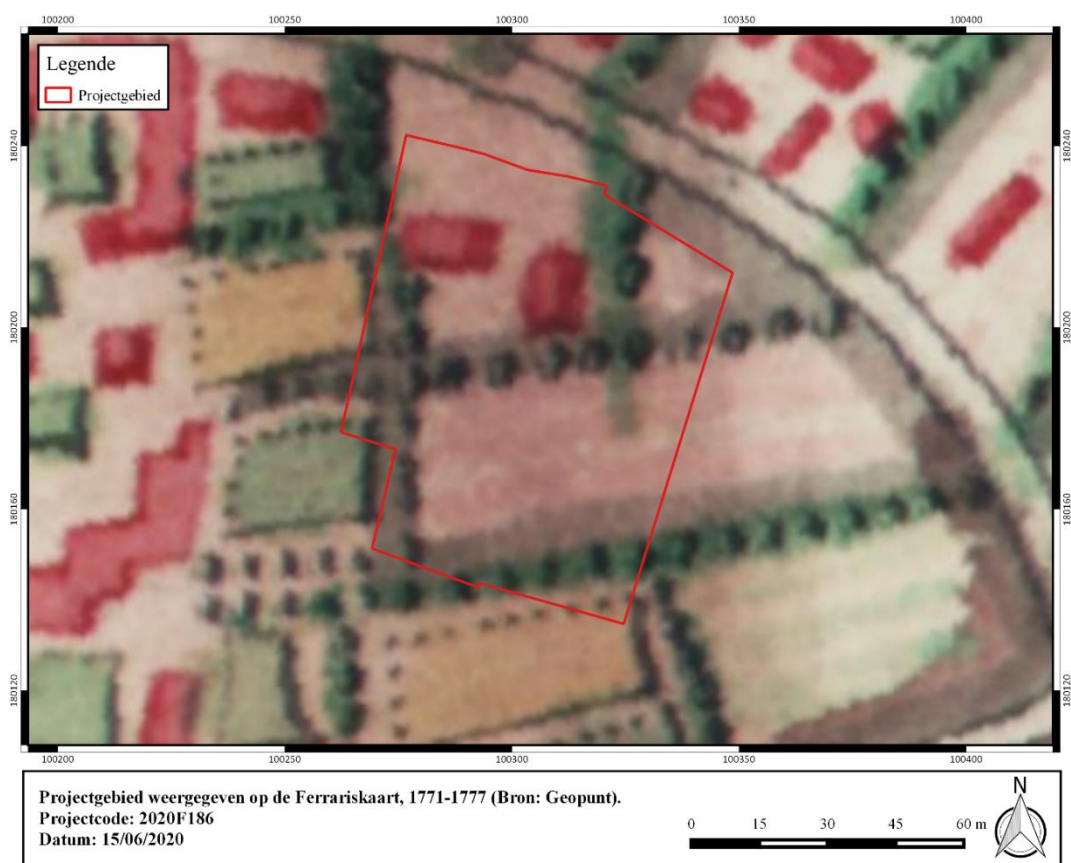

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Villaretkaart, 1745-1748 (Bron: Geopunt).

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (Bron: Geopunt).

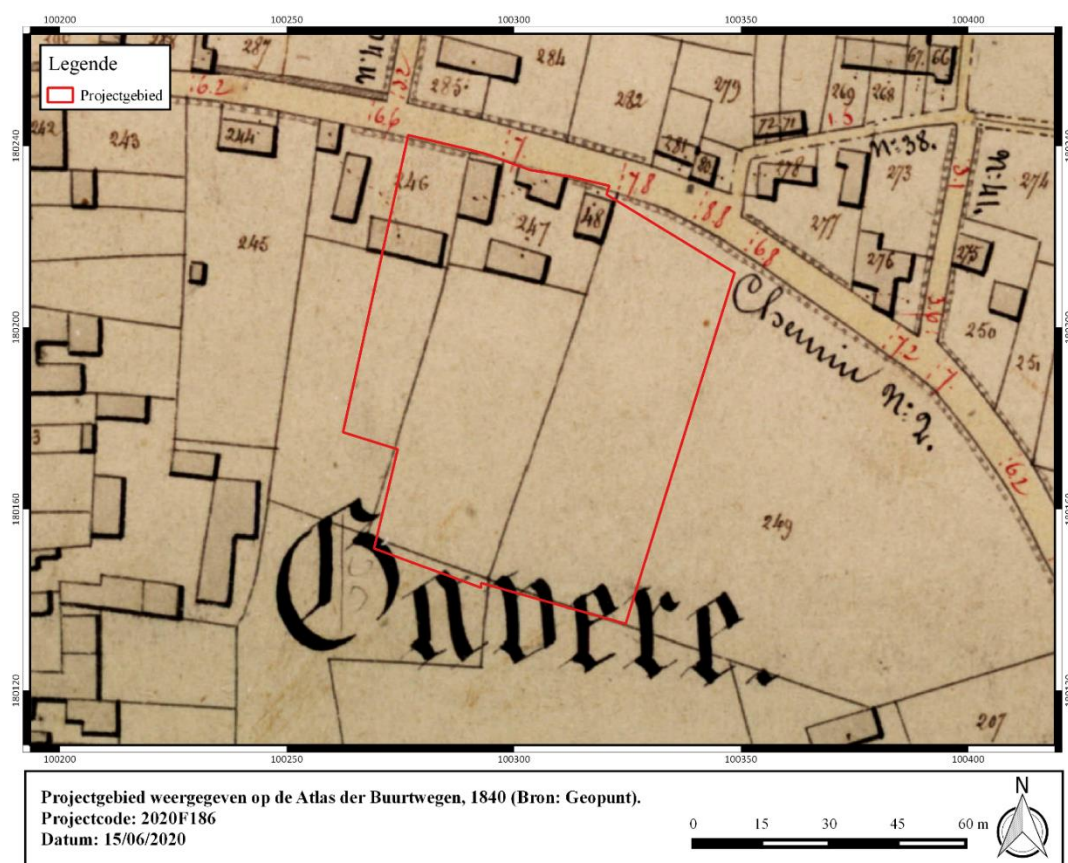

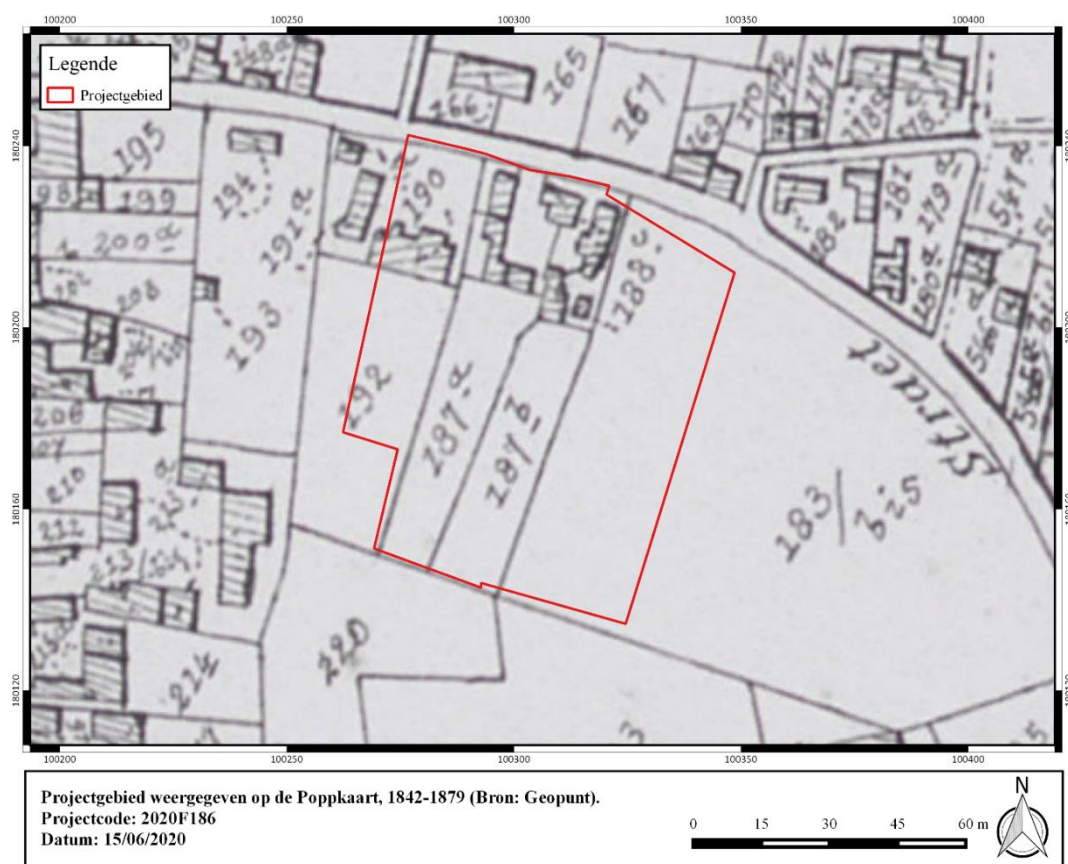
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart (Bron: Geopunt).

Op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 is een uitbreiding van het gebouwenbestand waarneembaar. De twee rechthoekige gebouwen die op de Ferrariskaart aanwezig waren zijn hier nog steeds zichtbaar. In het noordwestelijk deel van het plangebied zijn bijkomend 3 gebouwen weergegeven. Het overige gedeelte van het terrein is vrij van bebouwing. De Onderstraat staat als *Chemin n°2* aangeduid. Op de Poppkaart uit 1842-1879 is nog een bijkomend gebouw aanwezig.

De georeferering van de topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 is wellicht niet volledig correct verlopen waardoor het plangebied iets meer naar het noordoosten te situeren valt. Het gebouwenbestand dat op voorgaande kaarten aanwezig was, is hier nog steeds zichtbaar. Via de reliëflijnen is duidelijk de noord-west gerichte helling van het terrein te bemerken.

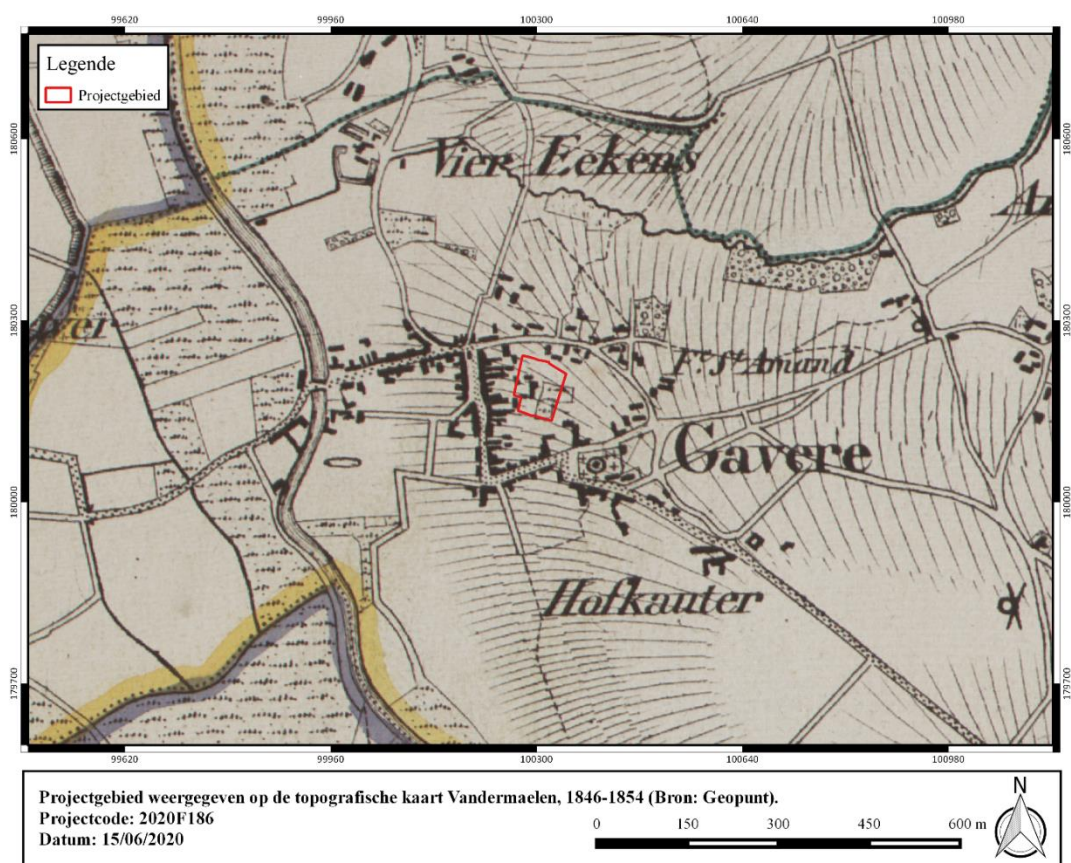

Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

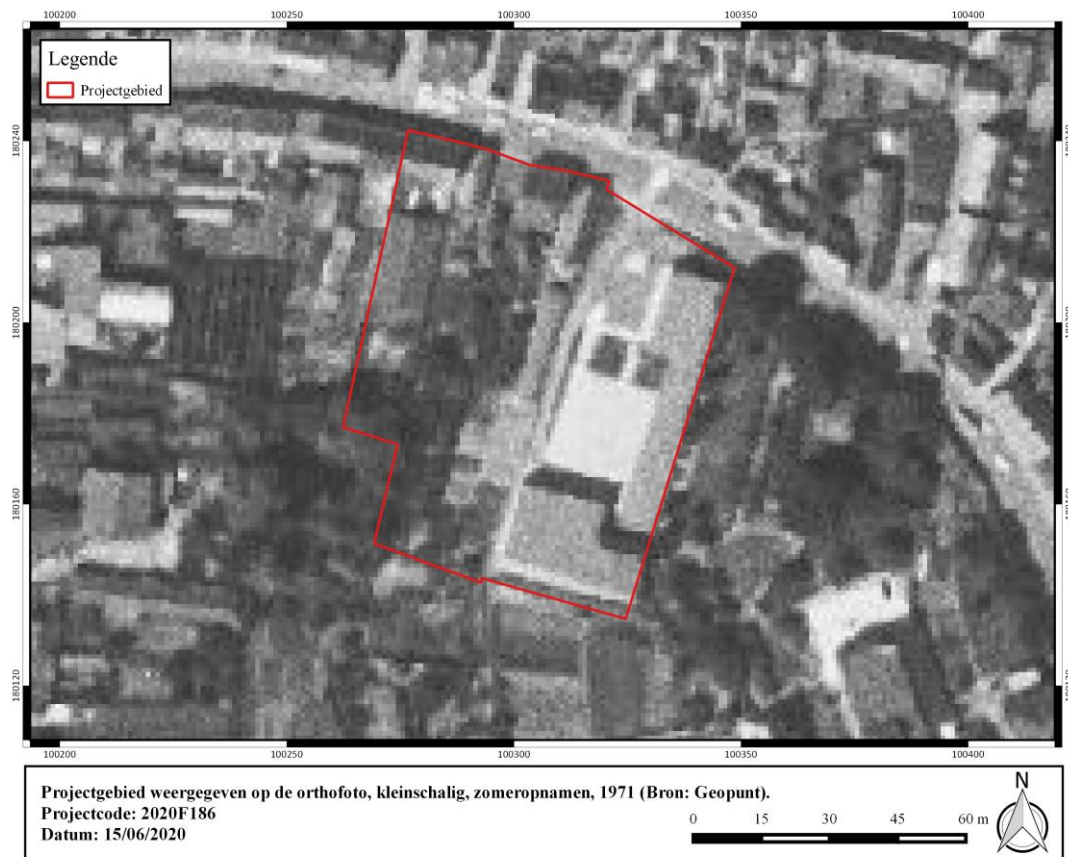

Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart Vandermaelen, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het projectgebied gedurende de laatste decennia.

Op de orthofoto van 1971 is reeds het huidige gebouwenbestand zichtbaar. De bebouwing betreft twee woningen, een werkplaats, een stalling en een voormalig schoolgebouw. Het overige gedeelte is ingenomen door verharding, een groenzone en een onverharde zone (kiezelsteentjes). Deze situatie is tot op heden ongewijzigd gebleven.

Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

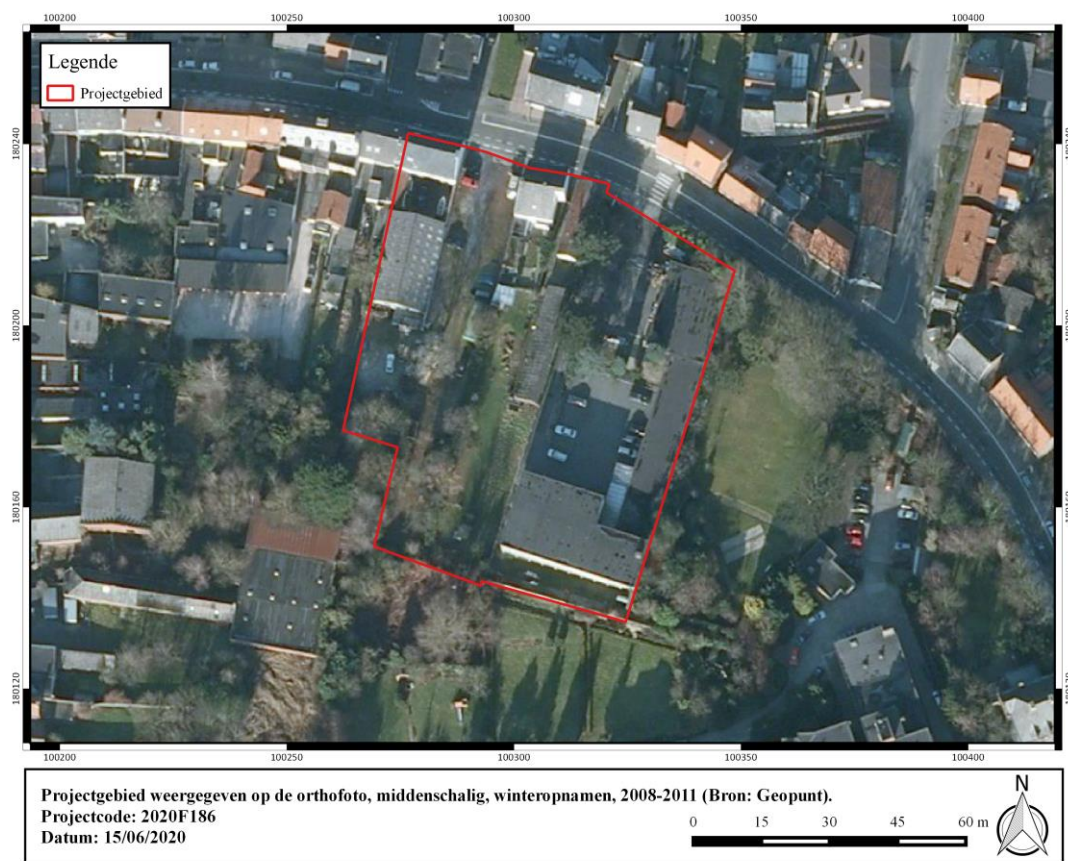

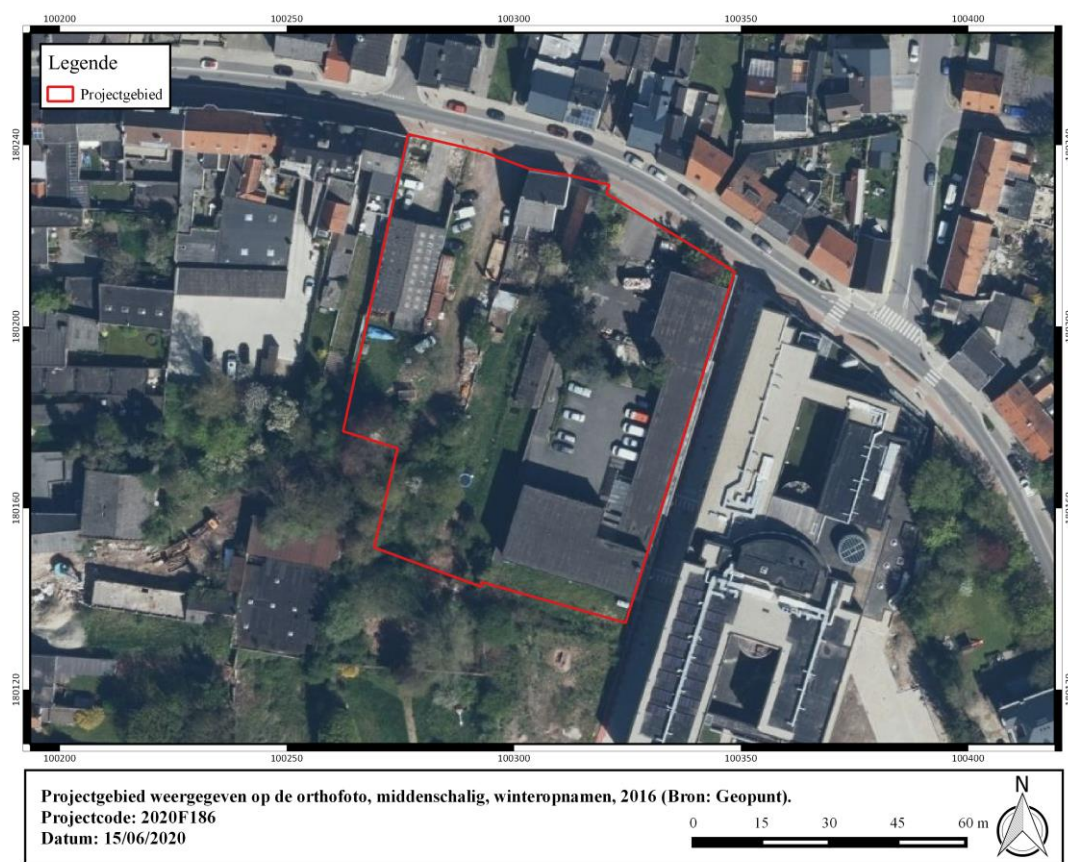
Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 37: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 38: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 39: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).

Figuur 40: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een meerwoningenproject met ondergrondse parking aan de Onderstraat in Gavere. Het projectgebied is ca. 6252 m² groot en wordt ten dele ingenomen door gebouwen en verharding en ligt gedeeltelijk braak. Een deel van de aanwezige huizen is onderkelderd. De aanwezige infrastructuur wordt gesloopt in het kader van de geplande werken.

Gavere is gelegen op de rand van de brede Scheldevallei. Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de steilrand, op de overgang van het plateau in het oosten en de alluviale Scheldevlakte in het westen. Ten noorden van het onderzoeksgebied wordt het plateau ingesneden door de Leebeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het terrein een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op de Tertiaire afzettingen. De bodemkaart geeft geen informatie weer met betrekking tot bodemvorming, het sediment bestaat naar alle waarschijnlijkheid uit zandleem. De locatie, op hoger terrein op de rand van de uitgestrekte Scheldevlakte nabij de Leebeek, moet ongetwijfeld zeer aantrekkelijk geweest zijn voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars in de ruime omgeving. Ook voor primitieve landbouw moet de omgeving zeer geschikt geweest zijn.

De cartografische bronnen situeren het terrein op de rand van het historische centrum van Gavere. Op de Ferrariskaart is te zien dat het terrein zich net ten oosten bevindt van de markt. Ten zuiden situeert zich de kerk en bijhorende begraafplaats. Binnen de grenzen van het terrein zijn twee gebouwen weergegeven. Het verloop van de huidige Onderstraat is reeds te herkennen. Op de 19^e-eeuwse bronnen is te zien hoe de bebouwing binnen de grenzen van het onderzoeksgebied uitbreidt langs de straatzijde. Op de orthofotosequentie is weinig evolutie op te merken. Op het oudste luchtbeeld is de huidige situatie reeds grotendeels te herkennen. Hieraan verandert weinig de voorbije decennia. De impact van alle bouwactiviteiten op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische sites of indicatoren gekend. In de nabije en ruime omgeving wordt wel melding gemaakt van archeologische vindplaatsen. Iets ten zuiden van het projectgebied, op een terrein aan de Molenstraat, werden bij vlakdekkend onderzoek sporen aangesneden uit de metaaltijden, Romeinse periode en vroege middeleeuwen die wijzen op bewoning tijdens deze periodes in de omgeving. Ook werden er vuurstenen artefacten gerecupereerd uit het mesolithicum. Verder zuidwaarts, in de Scheldevlakte, zijn bij verschillende onderzoekscampagnes sinds de jaren '70 van vorige eeuw resten uit het mesolithicum en neolithicum onderzocht. Tevens zijn sporen van een Romeins enclos en grafveld blootgelegd. Daarnaast zijn ook de restanten van Merovingische inhumaties aan het licht gekomen. Ook bij veldprospecties en metaaldetecties op de terrassen langs de Scheldevallei en in de alluviale vlakte zijn materiële resten in kaart gebracht uit het mesolithicum alsook aardewerk uit de Romeinse periode en vroege middeleeuwen. Uit de combinatie van alle waarnemingen kan geconcludeerd worden dat de omgeving inderdaad zeer gunstig was voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers. Er is sprake van zo goed als ononderbroken menselijke aanwezigheid sinds de steentijden.

Op basis van beschikbare gegevens dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Vooralsnog is geen informatie aan het licht gekomen waardoor uitgegaan kan worden van een situatie waarbij niet langer een verwachting is inzake bewaard erfgoed. Bijkomende waarnemingen zijn noodzakelijk om de impact van de geplande werken te kunnen bepalen. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm

van bodemsporen. In de eerste plaats dient echter de verstoringsgraad van het bodemarchief geevalueerd te worden, mogelijk is het dermate verstoord door de bouwactiviteiten in het verleden dat bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, niet langer kan leiden tot kenniswinst. Blijkt daarentegen dat bodemhorizonten die indicatief kunnen zijn voor een betere bewaring van artefactenconcentraties aanwezig zijn, dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname kan geopteerd worden om dit onderzoek aan te vullen met bijkomende waarderende boringen en/of testvakken. Met betrekking tot archeologische resten bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

